

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۴/۱۱۳۷۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴

پیوست: دارد

مهار تورم و رشد تولید
(مقام معظم رهبری)

معاون محترم بهداشت دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی...

موضوع: روز جهانی هاری - پیشگیری از هاری با همکاری بین بخشی برای سلامت جامعه

با سلام و احترام

به استحضار می‌رساند از سال ۲۰۰۷ میلادی روز ۲۸ سپتامبر مصادف با ۶ مهر (سالروز درگذشت "لویی پاستور"، کاشف واکسن هاری) به نام روز جهانی هاری نامگذاری شده است.

۲۸ سپتامبر ۲۰۲۳ مصادف با هفدهمین سالروز جهانی هاری است. هدف از نامگذاری روز هاری، ایجاد فرصتی برای آموزش و افزایش آگاهی کلیه افراد جامعه در خصوص بیماری هاری و جلب حمایت و مشارکت کلیه اقشار جامعه و همچنین ایجاد تعهد و هماهنگی در سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی برای پیشگیری از حیوان گزیدگی و کنترل و حذف بیماری هاری در جوامع بشری است.

هر ساله به منظور ارتقا هماهنگی و هدفمند نمودن فعالیت‌های مقابله با بیماری هاری و افزایش آگاهی عمومی، شعاری برای روز جهانی هاری در نظر گرفته می‌شود.

شعار روز جهانی هاری در سال ۲۰۲۳ (طبق اعلام سازمان جهانی بهداشت):

“Rabies: One Health, Zero Deaths”

“پیشگیری از هاری با همکاری بین بخشی”

انتخاب این شعار نشان‌دهنده اهمیت مشارکت، همکاری و هماهنگی بین بخشی در تحقق اهداف برنامه راهبردی جهانی پیشگیری و کنترل هاری است. هدف اصلی برنامه راهبردی جهانی پیشگیری و کنترل هاری که از سوی سازمان جهانی بهداشت (WHO)، سازمان جهانی بهداشت حیوانات (WOAH) و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO) تدوین گردیده، "به صفر رساندن مرگ انسان به علت هاری ناشی از گزش سگ تا سال ۲۰۳۰ میلادی است."

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۴/۱۱۳۷۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴

پیوست: دارد

مهار تورم و رشد تولید
(مقام معظم رهبری)

استراتژی‌های اصلی در این برنامه شامل موارد زیر است:

۱. آموزش و اطلاع رسانی جامعه در خصوص پیشگیری از حیوان‌گزیدگی و هاری
۲. بهبود و ارتقا نظام مراقبت حیوان‌گزیدگی و بیماری هاری
۳. دسترسی خدمات پیشگیری پس از تماس (PEP) برای همه
۴. کنترل جمعیت سگ‌های بلا صاحب و واکسیناسیون دسته جمعی سگ‌ها (طبق مستندات موجود در صورتیکه ۷۵ درصد جمعیت سگ‌ها بر علیه بیماری هاری واکسینه شوند، احتمال بروز و انتقال بیماری در جمعیت سگ‌ها و به تبع آن در انسان نزدیک به صفر خواهد رسید)

با توجه به روند رو به افزایش سالیانه تعداد موارد حیوان‌گزیدگی و مرگ ناشی از هاری و ثبت بیش از ۳۲۰۰۱۱ هزار مورد حیوان‌گزیدگی و ۱۴ مورد مرگ انسان ناشی از ابتلا به بیماری هاری در سال ۱۴۰۱ و ۱۳ مرگ از ابتدای سال جاری تاکنون در کشور و همچنین تعداد قابل توجه ابتلا حیوانات عامل گزش به بیماری هاری در سال گذشته، لذا اقدامات و فعالیت‌های که هر ساله توسط دستگاه‌های متولی برای پیشگیری از حیوان‌گزیدگی در کشور انجام می‌شود نیازمند تقویت و ارتقا بیشتر بوده تا موارد هاری انسانی ناشی از سگ‌گزیدگی به صفر برسد. بنابراین عدم تقویت و ارتقا و توجه بیشتر موجب تداوم مرگ انسان به علت هاری ناشی از گزش سگ گردیده و تبعات ناشی از آن که همانا تهدید سلامت عمومی و افزایش هزینه‌های نظام سلامت است روز به روز افزوده خواهد شد. لذا خواهشمند است دستور فرمایید برنامه‌ها و اقدامات زیر به طور جدی در دستور کار قرار گرفته و نتایج مورد انتظار پیگیری و به مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر گزارش گردد.

موضوع افزایش موارد حیوان‌گزیدگی و ابتلا حیوانی به هاری و به تبع آن ابتلا موارد انسانی به بیماری هاری در اولین فرصت در کارگروه اجتماعی، فرهنگی، سلامت، زنان و خانواده مطرح و مصوبات آن جهت تصویب در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان پیگیری شود. اهداف مد نظر شامل:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۴/۱۱۳۷۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴

پیوست: دارد

مهار تورم و رشد تولید
(مقام معظم رهبری)

- ۱- پیشگیری و کنترل حیوان گزیدگی و هاری در سگ‌های ولگرد و بدون صاحب با اقدامات لازم جهت جمع‌آوری و کنترل جمعیت و واکسینه کردن آنها (متولی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)
- ۲- اجرای دستورالعمل مدیریت، ساماندهی و کنترل جمعیت سگ‌های بلاصاحب و نظارت بر حسن اجرای آن (دستورالعمل طی نامه شماره ۳۰۴۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۶/۹ رئیس محترم سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها کشور ابلاغ شده است) (متولی استانداری، فرمانداریها، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)
- ۳- پیشگیری و کنترل بیماری هاری در جمعیت سگ‌های صاحب‌دار و دام‌ها (متولی اداره کل و شبکه های دامپزشکی)
- ۴- پیشگیری و کنترل بیماری هاری در حیات وحش (متولی اداره کل حفاظت محیط زیست)
- ۵- برقراری سیستم مراقبت و شناسایی در مناطق مختلف جهت شناسایی حیوانات گوشتخوار اهلی و وحشی مبتلا و یا مشکوک به بیماری هاری (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی و اداره حفاظت محیط زیست)
- ۶- برقراری سیستم مراقبت شناسایی دام‌های مبتلا و یا مشکوک به بیماری هاری و امحاء و دفن بهداشتی لاشه این دسته از دام‌ها (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی)
- ۷- نمونه‌برداری از موارد حیوانی مشکوک به هاری و ارسال به آزمایشگاه مرجع کشوری (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی)
- ۸- نظارت بهداشتی بر کشتارگاه‌ها و معاینات لازم دام‌ها پیش از کشتار و جداسازی و معدوم نمودن دام‌های واجد علائم عصبی مشکوک (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی)
- ۹- واکسیناسیون سالیانه سگ‌های گله و نگهبان بر علیه هاری (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی)
- ۱۰- کلیه سگ‌های صاحب‌دار واحد اپیدمیولوژیکی که هاری در آن بروز نموده باید در کمترین زمان ممکن تحت پوشش واکسیناسیون توأم با قلابه‌گذاری و صدور برگه‌های بهداشتی مربوطه قرار گیرند. (متولی اداره کل دامپزشکی و شبکه های دامپزشکی)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۴/۱۱۳۷۵

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴

پیوست: دارد

مهار تورم و رشد تولید
(مقام معظم رهبری))

۱۱- با همکاری اداره کل دامپزشکی، برنامه‌های آموزشی و بازآموزی برای دامپزشکان و کارشناسان مرتبط در بخش دولتی و خصوصی برگزار شود.

۱۲- با هماهنگی و همکاری اداره کل دامپزشکی، از طریق جراید و رسانه‌های عمومی، آموزش و اطلاع‌رسانی عمومی لازم به منظور تشویق و ترغیب صاحبان حیوانات خانگی (سگ و گربه) جهت انجام واکسیناسیون حیوانات (با هزینه شخصی) به عمل آید.

۱۳- با همکاری مقامات محترم قضایی، ادارات کل پزشکی قانونی و جلب همکاری اولیا متوفیات، از موارد فوت انسانی مشکوک به هاری طبق دستورالعمل مربوطه اتوپسی به عمل آید و به آزمایشگاه مرجع هاری در انستیتو پاستور ارسال گردد.

۱۴- با استفاده از ظرفیت صدا و سیما، آموزش و پرورش، جراید عمومی و وسایل ارتباط جمعی، آموزش و اطلاع‌رسانی لازم برای عموم مردم به ویژه دانش‌آموزان، روستائیان و ساکنین حاشیه شهرها در خصوص شناخت بیماری هاری، نحوه انتقال و پیشگیری و همچنین نحوه رفتار با حیوانات (سگ‌ها و گربه‌ها) به منظور کاهش موارد حیوان‌گزیدگی ارائه گردد.

همچنین به منظور ارتقاء و بهبود کمی و کیفی خدمات پیشگیری و درمان حیوان‌گزیدگی و هاری در واحدهای تحت پوشش آن دانشگاه خواهشمند است دستور فرمایید اقدامات زیر اجرا و پیگیری شود:

۱. برنامه نظارتی به نحو مقتضی از دانشگاه‌ها به شهرستان، واز مرکز بهداشت شهرستان به واحد

های پیشگیری و مراقبت حیوان‌گزیدگی و هاری تدوین پیگیری، گزارش و ارسال گردد.

۲. جلسات آموزشی و بازآموزی مستمر جهت پزشکان، کارشناسان شاغل در واحد‌های مراقبت و

پیشگیری از حیوان‌گزیدگی و هاری و همچنین بخش دولتی و خصوصی به منظور آشنایی با

دستورالعمل‌های جدید هاری و حیوان‌گزیدگی (خصوصاً مبحث واکسیناسیون و تزریق سرم ضد

هاری) برگزار گردد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۴/۱۱۳۷۵
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۷/۰۴
پیوست: دارد

مهار تورم و رشد تولید
(مقام معظم رهبری)

۳. واحدهای مراقبت و پیشگیری از حیوان گزیدگی و هاری قدیمی و مستهلک، بازسازی و تعمیر گردند و در صورت امکان ساختمان‌های مناسب و نوسازی شده در مجاورت اورژانس بیمارستان‌ها به آنها اختصاص یابد.
۴. با هماهنگی معاونت محترم درمان دانشگاه بیمارستان‌های منتخب در هر شهرستان تعیین و فرایند ارجاع، پذیرش و دریافت خدمات تخصصی لازم جهت مصدومین حیوان‌گزیده تسهیل گردد.
۵. تجهیزات و مواد مصرفی لازم و مناسب، متناسب با تعداد مراجعین و حجم خدمات ارائه شده جهت واحدهای مراقبت پیشگیری حیوان‌گزیدگی و هاری تامین گردد.
۶. در نگهداری و مصرف واکسن هاری و سرم ایمونوگلوبین ضد هاری نهایت دقت به عمل آید و بر رعایت دقیق زنجیره سرما و دستورالعمل پیشگیری و درمان حیوان‌گزیدگی و هاری نظارت منظم و مستمر به عمل آید.
۷. ضرورت دارد کلیه واحد مراقبت و پیشگیری حیوان‌گزیدگی و هاری در تمامی ایام سال حداقل از ساعت ۸ صبح لغایت ۲۰ و پس از آن به صورت آنکال خدمات پیشگیری و درمان حیوان‌گزیدگی و هاری را ارائه نمایند. لازم به ذکر است ارائه خدمات پیشگیری و درمان حیوان‌گزیدگی و هاری در بیمارستان‌ها و مراکز با پوشش جمعیتی زیاد و یا مراجعه کننده بالا به صورت شبانه روزی ضروری و الزامی است.
۸. ترتیبی اتخاذ گردد که حق‌الزحمه اضافه کار، کشیک و آنکالی پرسنل واحدهای مراقبت پیشگیری حیوان‌گزیدگی و هاری بر اساس مقررات مربوطه محاسبه و از محل اعتبارات و منابع دانشگاه با اولویت پرداخت گردد.

دکتر شهنام عرشی

سرپرست مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

آدرس: شهرک قدس - بلوار فرحزادی - خیابان ایوانک - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - بلوک A - طبقه ۱۵
کد پستی: ۱۴۶۷۶۶۴۹۶۱ - شماره: ۸۱۴۵۴۲۵۷ - صفحه الکترونیکی معاونت بهداشت: <http://Health.behdasht.gov.ir>